

RAPORT NARATIV PRIVIND ASISTENȚA EXTERNĂ ACORDATĂ MIDR ÎN 2024

1. Prezentare generală

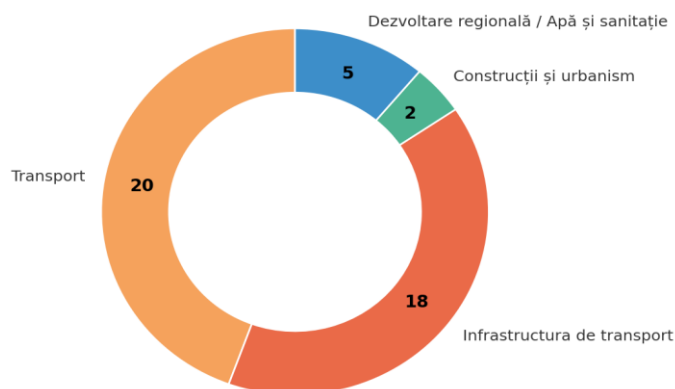
Proiectele de asistență externă implementate în cadrul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale acoperă sectoarele de **transport, construcții și urbanism, infrastructura de transport, apă și sanitație și dezvoltare regională**, contribuind semnificativ la modernizarea și dezvoltarea acestor sectoare de importanță vitală pentru economia țării. Cooperarea cu diverse organisme internaționale și implementarea proiectelor inovatoare sunt esențiale pentru progresul durabil al Republicii Moldova.

În anul 2024, au fost în implementare **45 de proiecte** finanțate de partenerii de dezvoltare, dintre care în domeniul transport – 20 de proiecte, infrastructura de transport – 18 proiecte, apă și sanitație – 3 proiecte, dezvoltare regională – 2 proiecte, construcții și urbanism – 2 proiecte.

În anul 2024 au fost inițiate 12 proiecte noi, iar **5 au fost încheiate** (aici nu se iau în calcul cele 7 proiecte sistate la sfârșitul anului 2024 din cauza suspendării la acel moment a asistenței furnizate de USAID).

Către sfârșitul anului 2024 în proces de negociere erau 6 proiecte (4 în domeniul dezvoltării regionale/apă și sanitație și 2 în domeniul transport).

Distribuția proiectelor AE în 2024 (număr de proiecte)

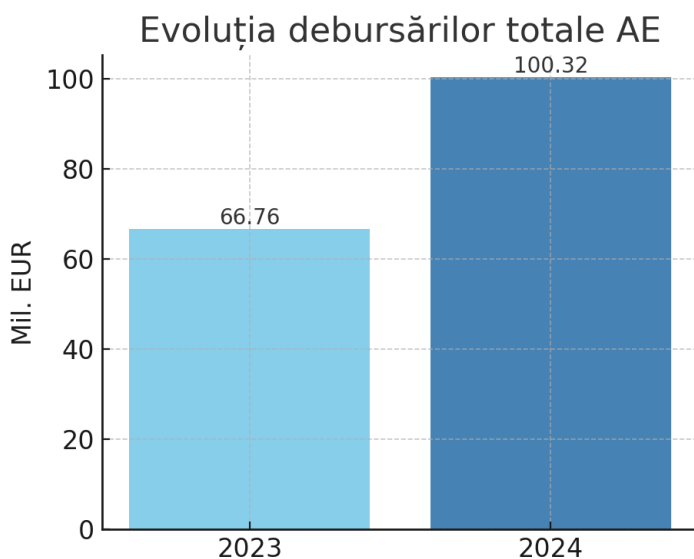

Proiectele de asistență externă implementate în domeniile de competență ale MIDR în 2024 au fost susținute de Uniunea Europeană prin intermediul Comisiei Europene, Guvernul României, Guvernul Germaniei, Guvernul Poloniei, Banca Europeană pentru Reconstrucții și Dezvoltare (BERD), Banca Europeană de Investiții (BEI), Banca Mondială (BM), Banca Germană de Dezvoltare (KfW), Mecanismul pentru Interconectarea Europei (CEF), GIZ Moldova, Agenția Statelor Unite ale Americii pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Agenția Franceză pentru Dezvoltare (AFD), Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP), Oficiul Națiunilor Unite pentru Reducerea Riscurilor de Dezastre (UNDRR), Eurocontrol, Direcția Generală a Aviației Civile a Republicii Franceze, Autoritatea Aeronautică

Civilă din România, Agenția Europeană pentru Siguranța Maritimă, Comunitatea Transporturilor (TCT). MIDR accesează suportul oferit de Comisia Europeană printr-o serie de instrumente, printre care Mecanismul de Conectare a Europei (CEF), Fondul de Investiții pentru Vecinătate (NIF), Parteneriatul Estic pentru Investiții în Conectivitate (EPIC), Culoarele Solidarității ("Solidarity Lanes"), programele TAIEX și TWINNING.

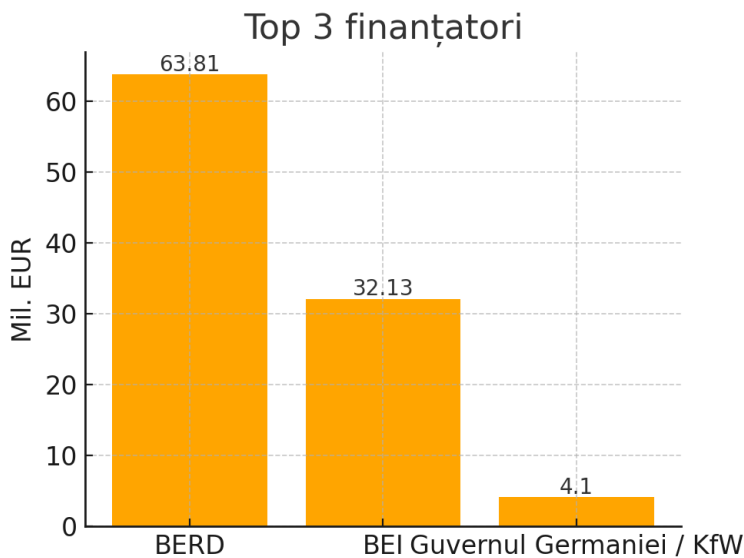
2. Asistența financiară și asistența tehnică acordată MIDR în 2024

Cea mai mare parte din asistența externă acordată MIDR a constituit-o asistența financiară¹. În anul 2024 suma asistenței externe financiare a atins cifra de **100,32 mil. Euro**, în comparație suma de 66,76 mil. Euro în 2023. Creșterea în suma debursată se datorează preponderent debursărilor în sectorul infrastructurii de transport, care a beneficiat de cea mai mare sumă debursată de partenerii externi (73,6 mil Euro), urmat de sectorul transport (21,28 mil. EUR).

Partenerul de dezvoltare care a debursat cea mai mare sumă în proiectele de asistență externă implementate de MIDR este BERD, care în 2024 a debursat în total 63,81 mil. EUR pentru implementarea proiectelor MIDR (din care 54,79 mil Euro au fost debursate în proiectele de infrastructură de transport), urmat de BEI cu suma totală debursată de 32,13 mil. EUR (din care 18,81 mil. EUR - în proiectele de infrastructură de transport). Încheie topul finanțatorilor Guvernul Federal German / KfW cu suma de 4,10 mil. EUR debursată în 2024 în domeniul apă și sanitație.

¹ Asistență (cooperare) financiară – suport financiar sub formă de împrumuturi, granturi, inclusiv livrări de bunuri și/sau lucrări pentru implementarea proiectelor/programelor.

În ceea ce privește asistența tehnică², principalii furnizori ai acestui tip de asistență în 2024 au fost USAID prin intermediul programului MISRA, Comisia Europeană prin intermediul programelor TAIEX și TWINNING, GIZ, TCT, UNDP, UNDRR, inclusiv și-au adus aportul astfel de organizații ca EROCONTROL, EMSA, OIM. Proiectele de asistență tehnică se axează preponderent pe activități de consolidare a capacităților instituționale, transpunere a legislației europene în legislația națională, implementarea convențiilor internaționale la care RM este parte, sporirea capacităților de îndeplinire a cerințelor acquis-ului UE.

Totodată, în anul 2024 a fost sistată asistența tehnică furnizată de unul din cei mari finanțatori ai Republicii Moldova - USAID. Astfel, sectorul transport, care a beneficiat cel mai mult de asistență tehnică furnizată prin intermediul programului MISRA, finanțat de USAID, s-a confruntat cu situația fie de a căuta alți finanțatori, care să preia activitățile nefinalizate în cadrul proiectelor (în total 10 proiecte de asistență tehnică planificate pentru finanțare de USAID prin intermediul programului MISRA pe domeniul transport și construcții, din care doar 3 au fost finalizate), fie să implementeze independent activitățile ne-finalizate, ori să sisteze proiectul.

De menționat, că în 2024 s-a dat startul unui proiect de asistență tehnică trans-sectorial, *Consolidarea rezilienței infrastructurii critice în Republica Moldova*, implementat cu sprijinul financiar al Guvernului Poloniei în colaborare cu UNDRR, care are ca scop evaluarea nivelului de reziliență a infrastructurii critice din Republica Moldova în sectoarele energie, comunicații (TIC), transport, apă și sanitație, prin aplicarea unei metodologii globale elaborate de UNDRR și Coaliția pentru Infrastructură Rezilientă la Dezastre. Republica Moldova este prima țară din regiune care a implementat această abordare.

Alți prestatori de asistență tehnică includ BERD și BEI, care oferă acest tip de asistență pe domeniul feroviar prin intermediul proiectelor *”Restructurarea Căilor Ferate din Republica Moldova”* și *”Asistență consultativă pentru pregătirea unui studiu de fezabilitate pentru construirea unei linii de cale ferată electrificată cu ecartamentul UE pe tronsonul Ungheni-Chișinău”* pentru realizarea unui complex de măsuri de restructurare a întreprinderii, în scopul îmbunătățirii performanței indicatorilor transportului feroviar și pentru garantarea funcționării continue a Căii Ferate din Moldova în vederea creării condițiilor optime pentru rutele logistice ale sistemului de transport al UE, având în vedere invazia Ucrainei de către Federația Rusă.

Un proiect important, implementarea căruia a continuat în anul 2024 cu susținerea financiară a BEI, este *”Terminalul de transport de marfă multimodal Chișinău”*. Studiul de fezabilitate se realizează cu asistență tehnică și sprijin consultativ din partea Parteneriatului Estic pentru Investiții în Conectivitate (EPIC).

² Asistență (cooperare) tehnică – suport/sprijin direcționat sub formă de transfer de cunoștințe și expertiză, inclusiv tehnologii, metodologii și tehnici în cadrul proiectelor/programelor.

Pe domeniul dezvoltării regionale și locale se implementează proiectul de asistență tehnică „EU4Moldova reziliență: stat sigur, comunități puternice”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de ”Solidarity Fund PL” în Moldova, o inițiativă care contribuie direct la consolidarea capacității Republicii Moldova de a face față provocărilor de securitate, promovând în același timp integrarea europeană și dezvoltarea durabilă a comunităților.

3. Proiectele de asistență externă aflate în implementare în 2024 pe sectoare

Informațiile de mai jos prezintă un sumar al proiectelor aflate în implementare, inițiate sau încheiate în anul 2024, pe sectoarele gestionate de minister. Informații exhaustive privind toate proiectele de care a beneficiar MIDR în 2024 pot fi accesate la adresa <https://midr.gov.md/ro/proiecte-de-asistenta-externa/lista-general-a-a-proiectelor-de-asistenta-externa>, actualizarea din 31.12.2024.

Sectorul Infrastructura de transport: în total debursat în sector **73,6 mil. EUR**

Numărul de proiecte de asistență externă în curs de implementare către sfârșitul anului 2024: 18, în negociere 0

Principalii donatori/parteneri de dezvoltare pe domeniul infrastructura de transport sunt: Banca Europeană pentru Reconstrucții și Dezvoltare (BERD), Banca Europeană de Investiții (BEI), Banca Mondială, Mecanismul pentru Interconectarea Europei (CEF).

Responsabili de implementare: ÎS “Administrația de Stat a Drumurilor”.

În acest domeniu **BERD** se remarcă ca fiind donatorul cu cel mai mare sprijinul acordat în implementarea proiectelor de reabilitare și modernizare a drumurilor naționale și transfrontaliere (54,79 mil Euro debursate în proiectele de infrastructură de transport în 2024), cum ar fi, de exemplu, proiectul **Reabilitarea și modernizarea drumului R34 Hâncești-Leova-Cahul**, care constituie una dintre cele mai mari investiții în infrastructura țării, valoarea proiectului fiind de aproximativ de **56,5** milioane euro împrumut. În 2024 proiectul a înregistrat un progres de implementare de **60%**, având ca scop îmbunătățirea legăturilor între sudul Moldovei și capitală, dar și la creșterea siguranței și confortului pe drumurile naționale.

Alte proiecte importante finanțate de BERD aflate în implementare în 2024 sunt:

- **Reabilitarea și modernizarea sectorului de drum R33: Hâncești-Lăpușna-M1 (38,75** milioane de euro, împrumut), scop: îmbunătățirea siguranței și a condițiilor de circulație pe acest sector de drum, progresul de implementare înregistrat în 2024 este de aproximativ **14%**;
- **Reabilitarea și modernizarea sectorului de drum R14, R6 – Codrul Nou – Soroca – Unguri – frontieră cu Ucraina (34,64** milioane de euro, împrumut), scop: modernizarea drumului pentru îmbunătățirea siguranței și eficienței traficului, progresul de implementare înregistrat în 2024 - aproximativ **12%**;
- **Reabilitarea și modernizarea sectorului de drum M3 Chișinău-Giurgiulești** - un element esențial pentru fluidizarea traficului și sprijinirea comerțului în sudul țării (**21,3** milioane de euro, împrumut), scop: îmbunătățirea infrastructurii între Chișinău și portul Giurgiulești, progresul de implementare înregistrat în 2024 - **45%**.

În total, BERD participă la implementarea a 8 proiecte de reabilitare și modernizare a drumurilor naționale și transfrontaliere, fie independent, fie în colaborare cu alți donatori.

De asemenea, **BEI** este un partener cheie în implementarea proiectelor de infrastructură de transport naționale. În 2024, pentru 3 proiecte majore, precum **Reabilitarea și modernizarea**

Criva – Bălți M5 (133 km), Construcția drumului de ocolire a orașului Cimișlia, și Reabilitarea și modernizarea sectorului de drum R34, Hâncești – Leova – Cahul, km 83+000 – 125+000 s-au efectuat lucrările de pregătire/lansare a licitațiilor. Suma primelor 2 proiecte menționate supra conform Contractului de finanțare FI Nr 92.574 (Împrumut cadru din resurse proprii), numărul operațiunii: Serapis Nr.2020-0537, ratificat prin Legea 205/2022, este de 150 mln. Euro. Suma proiectului *Reabilitarea și modernizarea sectorului de drum R34, Hâncești – Leova – Cahul, km 83+000 – 125+000* alocată de BEI este de 57,1 mln. Euro.

La rândul său, **Banca Mondială** joacă un rol semnificativ în sprijinirea proiectelor de infrastructură locală. Exemple relevante sunt cele 3 proiectele inițiate în 2024 în cadrul programului **Conectivitatea rurală în Moldova**, care vizează îmbunătățirea drumurilor din zonele rurale, cu scopul de a conecta localitățile mai izolate și de a facilita transportul. Către sfârșitul anului 2024 proiectele au atins faza de elaborare a proiectelor tehnice și organizare a licitațiilor.

Totodată, în anul 2024 au demarat anumite lucrări **în cadrul a 6 proiecte strategice majore, care se află la diferite etape de implementare** (elaborare a studiilor de fezabilitate, elaborare a studiilor de fezabilitate și organizare a licitațiilor, planificate pentru finalizare în 2025), după cum urmează:

- **Construcția autostrăzii Iași - Ungheni - Chișinău - Odessa**, scop: a crea o legătură rapidă între aceste orașe din România, Moldova și Ucraina. Acest proiect strategic este finanțat de Comisia Europeană prin intermediul Parteneriatului Estic pentru Investiții în Conectivitate (EPIC), care în 2024 se afla la etapa de elaborare a studiului de fezabilitate;
- **Extinderea și construirea secțiunilor 2, 3, 4, 5 și 6 ale inelului rutier M2 din Chișinău**, scop: a îmbunătăți conectivitatea regională, a spori eficiența transportului și a sprijini creșterea economică în Moldova. Acest proiect în 2024 se afla la etapa de elaborare a studiului de fezabilitate, totodată, finanțatorul/partenerul de implementare urmează a fi identificat.
- **Organizarea fluxurilor de transport pentru a crește capacitatea infrastructurii, siguranța și eficiența punctului de trecere a frontierei comun RO-MD-UA de la Galați-Giurgiulești-Reni**, scop: construcția și modernizarea infrastructurii de transport în zona transfrontalieră dintre România, Republica Moldova și Ucraina, având în vedere extinderea zonei principale a punctului de trecere a frontierei TEN-T Galați/Giurgiulești/Reni; parteneri în implementarea acestui proiect sunt Agenția Europeană pentru Climă, Infrastructură și Mediu (CINEA) prin intermediul Mecanismului pentru Interconectarea Europei (CEF), care va contribui cu 7.800.000 EURO grant și BERD, care va contribui cu 7.800.000 EURO împrumut; în 2024 proiectul se afla la etapa de organizare a licitațiilor;
- **Îmbunătățirea infrastructurii transfrontaliere Albita - Leușeni RO-MD** și
- **Construcția infrastructurii transfrontaliere Ungheni RO-MD**, scopuri: modernizarea infrastructurii transfrontaliere de transport între România și Moldova, îmbunătățind capacitatea și eficiența Punctului de Trecere a Frontierei Albita - Leușeni și conexiunea Ungheni RO-MD; parteneri în implementarea acestui proiect sunt Agenția Europeană pentru Climă, Infrastructură și Mediu (CINEA) prin intermediul Mecanismului pentru Interconectarea Europei (CEF), care va contribui cu 18.000.000 EURO grant și Banca Mondială, care va contribui cu 18.000.000 EURO împrumut; în 2024 ambele proiecte se aflau la etapa de organizare a licitațiilor;
- **Construcția podului rutier transfrontalier peste râul Nistru la frontiera de stat dintre Moldova și Ucraina, în zona localităților Cosăuți – Yampil**, scop: îmbunătățirea conectivității regionale și sprijinirea rutelor comerciale din Ucraina către Uniunea Europeană. În cazul acestui proiect finanțatorul /partenerul de implementare urmează a fi identificat, iar în anul 2024 au avut loc ședințe de lucru ale Comisiei mixte moldo-

ucrainene privind construcția podului rutier transfrontalier peste râul Nistru, la frontiera de stat moldo-ucraineană, în zona localităților Cosăuți – Yampil, inclusiv ședințe separate ale părții moldovenești a Comisiei mixte, în care au fost abordate aspecte legate de construirea podului rutier transfrontalier peste râul Nistru.

Sectorul Transport: în total debursat în sector **21,28 mil. EUR**

Numărul de proiecte de asistență externă în curs de implementare către sfârșitul anului 2024: **20, în negociere 2**

Principali parteneri de dezvoltare pe domeniul transport: Banca Mondială, Uniunea Europeană prin intermediul Comisiei Europene, BERD, BEI, GIZ Moldova, USAID, Programul de reforme instituționale și structurale în Moldova (MISRA) al USAID, Republica Polonă, Eurocontrol, Direcția Generală a Aviației Civile a Republicii Franceze, Agenția Franceză pentru Dezvoltare (AFD), Autoritatea Aeronautică Civilă din România, Agenția Europeană pentru Siguranța Maritimă.

Responsabili de implementare: Agenția Națională Transport Auto (ANTA), Calea Ferată din Moldova (CFM), Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC), Î.S. MOLDATSA, Agenția Navală a Republicii Moldova.

Pe domeniul transport, colaborarea cu partenerii de dezvoltare a fost axată atât pe transpunerea Regulamentelor UE în legislația națională, cât și pe implementarea mai multor proiecte pe diferite domenii de transport, după cum urmează.

Pe domeniul transportului rutier

În domeniul transportului rutier, în 2024 au fost în implementare 7 proiecte, dintre care 3 au fost încheiate. S-a colaborat eficient cu Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Programului Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MISRA), Banca Mondială și Programul TAIEX, toate proiectele fiind de asistență tehnică. În anul 2024 a început să capete contur colaborarea cu TCT (Transport Community Treaty), privind extinderea și modernizarea infrastructurii de transport pentru a îndeplini cerințele Rețelei Transeuropene de Transport (TEN-T). În cazul acestei organizații MD are ca scop să devină membru cu drepturi depline al TCT, consolidându-și astfel angajamentul față de integrarea în rețeaua europeană de transport.

Astfel, proiectele de care a beneficiat ANTA pe parcursul anului 2024 cu finanțare din surse externe sunt:

- **Proiectul privind competitivitatea pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii**, finanțat de Banca Mondială în scopul creării unui mediu de lucru mai eficient și modern, în corespundere cu noile tendințe ale mediului de afaceri, armonizarea legislației naționale cu standardele europene și creșterea capacității instituționale în domeniile de control. În 2024 ANTA a recepționat un lot de 11 mijloace de transport Ford Transit (Euro V), destinate inspectorilor care se ocupă de supravegherea și controlul în trafic rutier și echipament tehnic destinat monitorizării traficului rutier, precum și a beneficiat de activități de edificare a capacităților.
- **Instrumentul de asistență tehnică și schimb de informații al Comisiei Europene TAIEX**, prin intermediul căruia pentru ANTA s-au organizat 2 ateliere de lucru: 1) privind inspecția tahografelor, timpul de conducere și perioadele de odihnă ale conducătorilor auto și 2) privind autorizarea și controlul transportului mărfurilor periculoase, precum și o vizită de studiu la tema controlului rutier al vehiculelor de către inspectorii ANTA.

De menționat, că în 2024 a demarat **Proiectul de asistență tehnică pentru transpunerea legislației UE în colaborare cu TCT (Tratatul Comunității Transporturilor)**, care are ca scop sprijinirea transpunerii legislației UE în domeniul transporturilor rutiere și pregătirea unei Strategii de Sisteme Inteligente de Transport (ITS) pentru toate modurile de transport din Republica Moldova

Totodată, în cadrul colaborării cu MISRA, în 2024 a continuat implementarea proiectului **Asistență în implementarea Sistemului de Management Integrat (SMI) în domeniul transportului rutier** (concept tehnic aprobat prin HG nr. 126/2020). Acest proiect prevede extinderea subsistemului informațional „e-Autorizație Transport” prin dezvoltarea și implementarea mai multor funcționalități, printre care extinderea subsistemului informațional „e-Autorizație Transport”, prin dezvoltarea și implementarea modulului „Registrul Rutelor”. Către sfârșitul anului 2024 subsistemul informațional „Registrul rutelor” a fost dezvoltat în proporție de 98%, finalizarea acestuia fiind imposibilă din cauza suspendării finanțării de către Guvernului SUA. La încheierea anului 2024 nu au fost identificați alți finanțatori care să preia proiectul dat, iar implementatorul (ANTA) a întreprins acțiunile rămase ne-realizate cu forțele proprii.

Un alt proiect implementat cu suportul MISRA a fost **Dezvoltarea și implementarea Sistemului eCMR în Republica Moldova**, care a presupus evaluarea cadrului legal din Republica Moldova și România, elaborarea propunerilor de modificare a actelor normative și a Conceptului sistemului informațional, a Specificațiilor Tehnice pentru sistemul informațional etc. Spre regret proiectul a fost sistat, pe motivul încetării finanțării acordate de USAID, iar către finele anului 2024 nu au fost identificați alți finanțatori care să preia implementarea proiectul dat.

Proiectele încheiate pe domeniul transport rutier în 2024 includ:

- **Întreprinderi și comune puternice pentru Moldova**, implementat cu suportul GIZ, cu scopul de elaborare a Metodologiei de calculare a tarifelor pentru transportul rutier de persoane prin servicii regulate. Proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Metodologiei de calculare a tarifelor pentru transportul rutier de persoane prin servicii regulate în trafic interrațional și rațional urmează a fi aprobată de guvern.
- **Support în elaborarea Metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de către Agenția Națională Transport Auto**, implementat cu suportul programului MISRA. În cadrul proiectului a fost elaborată Metodologia de calculare a tarifelor la serviciile prestate de Agenția Națională Transport Auto, Nomenclatorul serviciilor și cuantumului tarifelor la acestea, aprobate ulterior prin HG395/2024;
- **Support în implementarea standardului anti-mită ISO 37001:2016**, implementat cu suportul programului MISRA, la 12 septembrie 2024 ANTA a primit Certificatul pentru sistemul de management anti-mită conform standardului ISO 37001, emis de compania românească SRAC CERT S.R.L. Astfel, ANTA a devenit prima autoritate publică din Republica Moldova certificată internațional pentru implementarea acestui standard anti-mită.

Pe domeniul transportului feroviar

Pe parcursul anului 2024 au fost în implementare 5 proiecte de asistență externă, dintre care unul (implementat cu suportul MISRA) a fost sistat.

Cei mai mari donatori în domeniul feroviar sunt BERD, BEI și UE, care finanțează implementarea a 2 din cele mai importante proiecte majore:

- **”Restructurarea Căilor Ferate din Republica Moldova”**, în valoare totală de 156,75 mil. EURO (din care 150 mil. EURO sunt împrumut, iar 6,75 mil. EURO grant), care prevede proiectarea și reabilitarea infrastructurii feroviare pe tronsonul Bender-Basarabeasca-Etulia-Giurgiulești. În 2024 a fost finalizată proiectarea tronsonului Bender-Basarabeasca. Până în prezent, 20% din lucrările de reparație capitală și medie a căii ferate au fost finalizate;
- **Îmbunătățirea capacității de transport a rețelei naționale de cale ferată prin reabilitarea rapidă a tronsonului Vălcineț - Căinari (Solidarity Lines)**, în valoare de 119 mil. EURO, care are ca scop asigurarea continuității operaționale a Căii Ferate din Moldova și îmbunătățirea capacității de transport a rețelei naționale și asigurarea unei

alternative viabile pentru rețelele logistice regionale, în contextul invaziei Federației Ruse în Ucraina. În 2024 fost semnat Acordul de grant între Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții (BEI) pentru asistență nerambursabilă de 12 milioane de euro din partea Uniunii Europene, destinat reabilitării unei porțiuni de 128 km de cale ferată pe tronsonul Vălcineț - Ungheni - Chișinău - Căinari. Grantul respectiv a venit să suplinească suma de 19, 59 mil. euro, oferit de BERD pentru același proiect în 2023, prin semnarea la Chișinău a Acordului de grant „RLF – Răspuns de urgență – Căile Ferate din Moldova” dintre Republica Moldova, Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, ratificat prin Legea nr. 385/2023. Astfel, suma totală a grantului constituie 31, 59 mln euro.

Un jalon important în 2024 l-a constituit semnarea Acordului de grant între Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții (BEI), în cadrul proiectului **Asistență consultativă pentru pregătirea unui studiu de fezabilitate pentru construirea unei linii de cale ferată electrificată cu ecartamentul UE pe tronsonul Ungheni – Chișinău**, prin care s-a asigurat furnizarea de asistență consultativă pentru elaborarea unui studiu de fezabilitate destinat construirii liniei de cale ferată electrificată cu ecartamentul UE pe tronsonul Ungheni – Chișinău, preconizat a fi demarat în 2025. Această asistență este finanțată de Comisia Europeană prin intermediul instrumentului Parteneriatul Estic pentru Investiții în Conectivitate (EPIC).

Totodată, reieșind din faptul, că la sfârșitul anului 2024 Guvernul SUA a sîstat asistența externă, toate activitățile de revizuire și eficientizare a proceselor de business în cadrul CFM conform *Memorandumului de Înțelegere între CFM și Programul de Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MISRA) al USAID, semnat la 18 octombrie 2022*, cu obiectivul general de revizuire și eficientizare a proceselor de business în cadrul CFM (ca proiect aparte în listele MIDR figurează proiectul *Cartografierea și simplificarea celor mai importante procese de afaceri la Calea Ferată din Moldova (CFM)*, au fost sîstate, inclusiv proiectul *Elaborarea Cadrului Operațional pentru funcționarea Agenției Feroviare*, pentru care Agenția Feroviară depunea eforturi în vederea găsirii unui alt finanțator.

De menționat că, în anul de raportare, au continuat discuțiile aferente *Proiectului de asistență tehnică pentru modernizarea Căilor Ferate din Republica Moldova / sprijin pentru implementarea unei foi de parcurs pentru reforma sectorului feroviar, inclusiv digitalizarea proceselor și dezvoltarea resurselor umane și sprijin în organizarea Forumului Feroviar*, implementat cu suportul Agenției Franceze de Dezvoltare (AFD).

Pe domeniul transportului aerian:

Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC) și Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian "MOLDATSA" în perioada 2022 - 2024 au beneficiat de 4 proiecte de asistență externă, din care un proiect a fost încheiat în anul de raportare ("Planul anual de susținere a statelor-membre EUROCONTROL prin programul intern "Support to States"). Proiectele în implementare includ:

- **Programul de asistență tehnică între Direction Générale de l'Aviation Civile of France și Autoritatea Aeronautică Civilă a Republicii Moldova;**
- **Proiectul Parteneriatul Estic (EaP)**, implementat în colaborare cu EASA (Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației) și
- **Proiectul de asistență tehnică și schimb de informații al Comisiei Europene TAIEX.**

Aceste proiecte au vizat activități comune de instruire a inspectorilor AAC pe domenii de competență, cooperarea în transpunerea legislației, elaborarea și implementarea procedurilor, certificarea și supravegherea agențiilor aeronautice sporirea capacităților de îndeplinire a cerințelor acquis-ului UE în domeniul aviației în cadrul acordurilor privind spațiul aviatic comun, precum și creșterea nivelului de siguranță a aviației civile în țările Parteneriatului estic.

Totodată, în 2024 a continuat cooperarea între *Autoritatea Aeronautică Civilă Română și Autoritatea Aeronautică Civilă a Republicii Moldova* în baza Protocolului de cooperare între aceste țări, pentru transpunerea legislației, elaborarea și implementarea procedurilor, certificarea și supravegherea agenților aeronautici, instruirea personalului AAC.

Pe domeniul transportului naval:

Pe parcursul anului 2024 pe domeniul naval au fost în implementare 7 proiecte, dintre care 2 proiecte implementate cu suportul MISRA au fost sistate, pentru unul dintre acestea intenționându-se a negocia preluarea de către TCT (privind finalizarea elaborării Codului Naval). Printre proiectele importante în curs de implementare se numără:

- **Dezvoltarea capacităților statelor riverane Mării Negre și Mării Caspice (BCSEA II)**, implementat în colaborare cu Agenția Europeană pentru Siguranța Maritimă (EMSA) și UE, axat pe acordarea suportului în transpunerea și implementarea Convenției internaționale privind prevenirea poluării mediului marin de către nave (MARPOL) și a Convenției internaționale privind ocrotirea vieții umane pe mare (SOLAS);
- **Consolidarea capacităților instituționale și îmbunătățirea cadrului legislativ aferent ISPS (International Ship and Port Facility Security Code - Codul internațional pentru securitatea navelor și a instalațiilor portuare)**, implementat în colaborare cu programul Guvernului Statelor Unite ale Americii EXBS (Export Control and Border Security Program - Programul de Control al Exporturilor și Securitatea Frontierei). În anul 2024 nu au fost realizate activități în cadrul proiectului, dar colaborarea continuă, cu activități planificate pentru anul 2025.

Alte proiecte se asistă externă, implementate cu suportul TCT (Transport Community Treaty), Organizației Internaționale Maritime (IMO) și GIZ au vizat preponderent transpunerea legislației UE, inclusiv a instrumentelor IMO, în legislația națională și consolidarea capacităților instituționale ale Agenției.

Construcții: în total debursat în sector **0,28 mil. EUR**

Numărul de proiecte de asistență externă în curs de implementare către sfârșitul anului 2024: 2, în negociere - 0

Principalii parteneri de dezvoltare pe domeniul construcții: Banca de Dezvoltare a Comisiei Europene, USAID, Programul de reforme instituționale și structurale în Moldova (MISRA) al USAID.

Responsabili de implementare: Unitatea de implementare a Proiectului de construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile II.

În 2024 a fost încheiată implementarea proiectului **Dezvoltarea unui nou portal web cu documente normative în construcții (eDNC)** finanțat de Programul USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MISRA). Activitățile principale ale proiectului au inclus elaborarea documentației tehnice și Procedurile Operaționale Standard (POS) și a Caietului de Sarcini, destinat dezvoltării Portalului documentelor normative în construcții (e-DNC). În baza lor s-a instituit Sistemul informațional „Portalul documentelor normative în construcții și aprobat Regulamentul privind funcționarea și administrarea acestuia, prin Hotărârea Guvernului nr. 78/2024.

Totodată, proiectul „**Crearea Registrului de Stat al Documentației Urbanistice (RSDU)**”, care avea ca scop elaborarea conceptului tehnic și regulamentului pentru RSDU, dezvoltarea sistemului RSDU, instruirea personalului tehnic și a colaboratorilor din instituțiile implicate în gestionarea și actualizarea datelor, căruia nici nu i s-a dat curs, a fost sistat, din motivul că a fost sistată asistența USAID.

Cele 2 proiecte importante în implementare în 2024, susținute de Banca de Dezvoltare a Comisiei Europene, sunt:

- **Proiectul de construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile Faza II** (în valoare de **20,4 mil. EURO**), scop: îmbunătățirea și creșterea fondului de locuințe pentru familiile social vulnerabile din Republicii Moldova, facilitând, totodată, valorificarea clădirilor abandonate la diferite stadii de finalizare;
- **Proiectul de construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile Faza III** (în valoare de **32, 3 mil Euro**), demarat în 2024, cu același scop. Suplimentar, proiectul include renovarea și modernizarea căminelor studentești, asigurând locuri pentru aproximativ 2.000 de studenți, precum și construcția azilurilor destinate unui număr de 1.000 de vârstnici.

Sectoarele Dezvoltare regională și locală /Apă și sanitație: în total debursat în sector **5,16 mil. EUR** (pentru proiectele de apă și sanitație)

Numărul de proiecte de asistență externă în curs de implementare către sfârșitul anului 2024: 5, în negociere – 4. În 2024 a fost inițiat un singur proiect.

Principali parteneri de dezvoltare pe domeniul apă și sanitație: Banca Mondială, Uniunea Europeană prin intermediul Comisiei Europene, GIZ Moldova, Guvernul României, Guvernul Germaniei, Banca Germană de dezvoltare (KfW)

Responsabili de implementare: Agenția de Dezvoltare Regională Nord, Agenția de Dezvoltare Regională Sud, Agenția de Dezvoltare Regională Centru, Primăria Municipiului Cahul, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL).

Din categoria proiectelor ce țin de domeniul dezvoltării regionale fac parte 2 proiecte:

- **Program Deschis de Dezvoltare Urbană în Moldova** (în valoare de **14 milioane USD**, grant) - inițiat în anul 2024 cu suportul Guvernului Federal German și implementat de Agenția de Dezvoltare Regională Centru. Proiectul dat se află în faza de planificare și organizare a activităților necesare pentru implementare și ține de *infrastructura de alimentare cu apă*, doar că din perspectiva modernizării acesteia din punct de vedere energetic.
- **Îmbunătățirea Calității Educației** (în valoare de **60 milioane USD**, grant), finanțat de Banca Mondială și alți parteneri internaționali (*Parteneriatul Global pentru Educație (PGE) Parteneriatul pentru Educație Timpurie (Early Learning Partnership) Global Concessional Financing Facility (GCF)*); proiectul este implementat de Ministerul Educației, iar MIDR contribuie la implementare prin intermediul ONDRL. În baza Acordului Subsidiar încheiat între Ministerul Educației și Cercetării și Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală pentru realizarea proiectului „Îmbunătățirea Calității Educației”, ONDRL este responsabil de implementarea componentelor 2.2, 2.3 și 3.2, care țin de realizarea lucrărilor civile pentru reabilitarea instituțiilor participante și construirea de licee moderne, inclusiv asigurarea verificării și expertizei proiectelor tehnice.

În anul 2024 în cadrul acestor proiecte nu au fost făcute debursări.

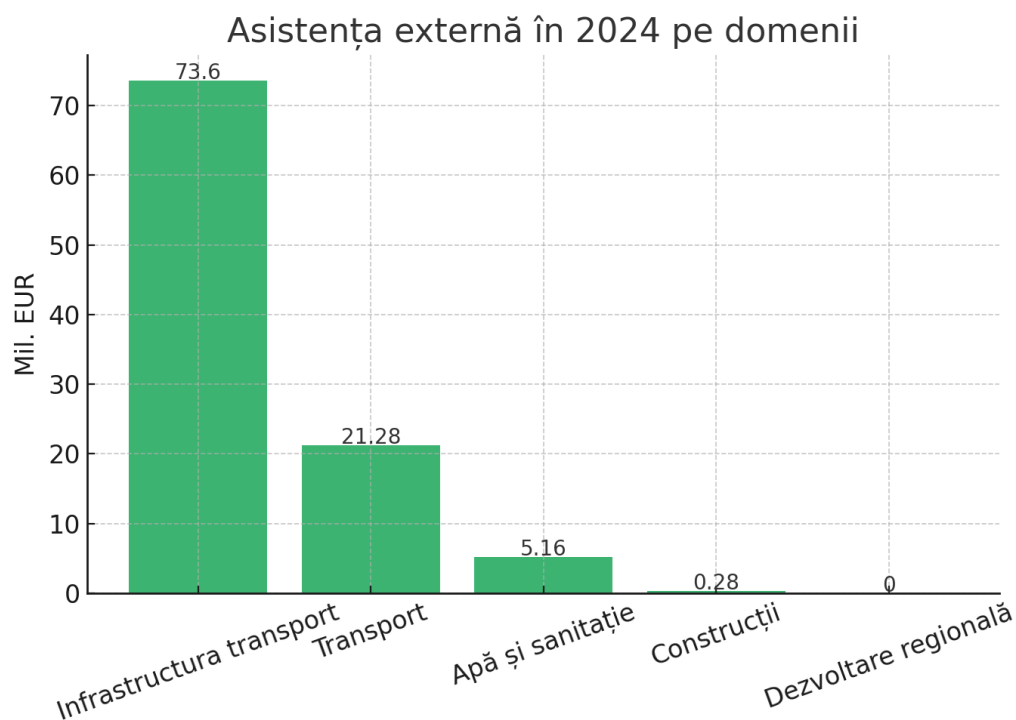
În domeniul aprovizionării cu apă și sanitație, Republica Moldova beneficiază de 3 proiecte importante, susținute de Guvernul Germaniei (la moment cel mai mare finanțator în domeniul apă și sanitație în RM), Uniunea Europeană și Banca Mondială, după cum urmează:

- **Aprovizionarea cu apă și canalizare în raionul Cahul** (finanțat de Guvernul Germaniei împreună cu Uniunea Europeană), în valoare totală de aproximativ **46,4 milioane de euro**, scop: îmbunătățirea serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare în mun. Cahul și localitățile învecinate, prin construirea și extinderea rețelelor de apă și canalizare, precum și modernizarea stației de epurare a apelor uzate. În 2024 au fost inițiate licitații pentru echipamente și lucrări suplimentare cu obiectivul final de a îmbunătăți semnificativ serviciile de apă și canalizare în zonă.
- **Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova**, în valoare de **45,6 milioane de euro**, finanțat de Banca Mondială. Acest proiect urmărește îmbunătățirea accesului la apă și sanitație în zonele rurale și orașele selectate, consolidarea capacității instituționale pentru

gestionarea acestor servicii și asigurarea unui răspuns rapid în caz de urgență. Proiectul include componente ce vizează extinderea și îmbunătățirea serviciilor de apă și canalizare, atât în localitățile urbane, cât și în cele rurale, și dezvoltarea facilităților WASH în instituțiile publice.

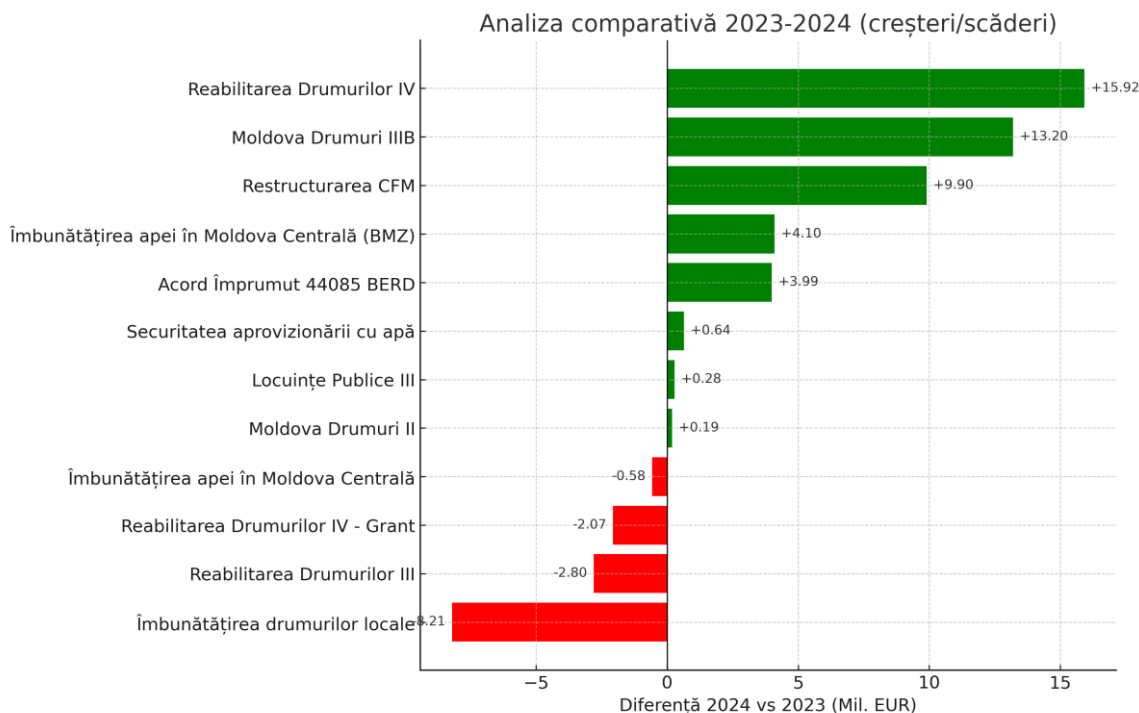
- **Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală** în valoare de **40 milioane de euro**, finanțat de Guvernul Germaniei prin intermediul băncii KfW, scop: construirea apeductului magistral Chișinău-Strășeni-Călărași, îmbunătățirea rețelei de apă din orașele Strășeni și Călărași și extinderea infrastructurii de aprovizionare cu apă pentru localitățile din aceste raioane. În 2024, au fost semnate mai multe acorduri importante, inclusiv ante-contracte pentru procurarea apei potabile între operatorii de apă și S.A. „Apă Canal Chișinău” și ante-contracte pentru transmiterea în gestiune a apeductului magistral.

În mod grafic, distribuția asistenței externe pe domeniile de competență ale MIDR, în milioane euro, pentru anul 2024, se prezintă în felul următor:

4. Analiza comparativă a gradului de absorbție a fondurilor externe (anii 2023-2024)

După o analiză comparativă a debursărilor din anii 2023 și 2024, în cazul a 8 proiecte/acorduri de împrumut/contracte s-au constatat creșteri ale debursărilor, în special în proiectele din domeniul infrastructură de transport. Aceste majorări ale debursărilor se datorează creșterii volumului de lucrări în 2024. În aceeași comparație (2024 față de 2023), în cazul a 4 proiecte/acorduri de împrumut/contracte s-au observat scăderi ale debursărilor, prevalând, totuși, tendința de creștere:

Scăderile de la ultimele 3 poziții din diagrama de mai sus se datorează faptului, că sursele financiare din cadrul acordurilor respective s-au epuizat. În cazul proiectului *”Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”* lipsa debursărilor se explică prin faptul, că s-a lucrat mai mult la documentații de proiect.

5. Impedimente și probleme în implementarea proiectelor de asistență externă în 2024

În procesul de implementare a proiectelor de asistență externă, în 2024 au fost constatate mai multe dificultăți, dintre care se pot menționa:

- tergiversarea procesului de negociere și semnare a Acordurilor de finanțare;
- întârzierea executării lucrărilor de construcție de către antreprenori;
- întârzierea alocării contribuției financiare din partea autorităților publice locale;
- neutilizarea integrală a sumelor planificate, ca urmare a neîndeplinirii la timp a obligațiilor contractuale de către unii contractori.

O provocare distinctă în 2024 a constituit-o reorganizarea Unității de implementare a Proiectului *„Construcția locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile – Faza III”*, inclusiv disponibilizarea personalului și transferul patrimoniului către Instituția Publică Oficiul Național pentru Dezvoltarea Infrastructurii „Moldova-Proiect” (IP ONDIMP).

1. Concluzie:

În anul 2024, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a implementat și coordonat un portofoliu diversificat de 45 de proiecte de asistență externă, acoperind domeniile strategice pentru dezvoltarea economică a Republicii Moldova din gestiunea sa (infrastructura rutieră, transportul, construcțiile, aprovizionarea cu apă și sanitație, precum și dezvoltarea regională). Creșterea substanțială a volumului de asistență financiară - de la 66,76 milioane EUR în 2023 la 100,32 milioane EUR în 2024 - reflectă sporirea volumului de lucrări în cadrul proiectelor de infrastructură, dar și încrederea partenerilor internaționali și capacitatea crescândă de implementare a proiectelor printre implementatori.

BERD și BEI au rămas principalii finanțatori în infrastructura de transport, în timp ce domeniul apă și sanitație a beneficiat semnificativ de sprijinul Guvernului Germaniei și al Uniunii Europene. Totodată, anul 2024 a fost marcat de inițierea primului proiect de asistență tehnică trans-sectorial privind reziliența infrastructurii critice, precum și de provocări generate de sistarea sprijinului USAID, cu impact asupra mai multor inițiative în domeniul transporturilor și construcțiilor.

Asistența tehnică, deși a jucat un rol important în modernizarea cadrului legislativ și întărirea capacităților instituționale, a fost afectată de întreruperea sprijinului USAID, ceea ce a generat sistarea unor proiecte. A apărut necesitatea identificării rapide a unor surse alternative de finanțare pentru asigurarea continuității și finalizării unor proiecte inițiate în colaborare cu MISRA/USAID.

Progresele realizate în 2024 demonstrează avansarea constantă a Republicii Moldova spre modernizarea infrastructurii și alinierea la standardele europene, însă pentru menținerea și accelerarea acestei tendințe este recomandată consolidarea continuă a capacităților instituționale a implementatorilor de proiecte și o comunicare mai activă cu partenerii de dezvoltare.

ANEXĂ: Lista acordurilor semnate în 2024 (în total – 15 acorduri semnate)

În anul 2024 se constată rezultate semnificative și pe dimensiunea cooperării bilaterale, fiind negociate și semnate 15 acorduri internaționale, după cum urmează:

1) Acordul de modificare nr. 1 la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare „RLF – Răspuns de urgență – Căile Ferate din Moldova”, semnat la 14 iunie 2024. Acordul de modificare nr. 1, a fost ratificat prin Legea nr.172/2024 și prevede alocarea tranșei III la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare „RLF – Răspuns de urgență – Căile Ferate din Moldova”, semnat la Chișinău la 27 iunie 2023, în volum de 18,2 mln. euro pentru efectuarea lucrărilor de reparație a coridorului feroviar Vălcineț-Ocnița-Bălți-Ungheni-Chișinău-Căinari. Beneficiar al mijloacelor financiare este Î.S. „Calea Ferată din Moldova”.

2) Acordul de grant investițional dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții „Moldova Solidarity Lanes”, semnat la 17 septembrie 2024. Acordul a fost ratificat prin Legea nr.294/2024 și prevede acordarea unui grant de 12 mln. euro prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională - Europa Globală, pentru proiectarea și executarea lucrărilor, dar și procurarea materialelor în cadrul Proiectului de reabilitare a tronsonului feroviar Vălcineț-Ocnița-Bălți-Ungheni-Chișinău-Căinari.

3) Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții „EFSD + Fereastra dedicată investiției 1”, semnat la Chișinău la 15 decembrie 2023. Acordul a fost ratificat prin Legea nr.54/2024 și prevede contractarea unui împrumut de 41,205 mln. euro din partea BEI și accesarea unui suport financiar de 2 mln. euro sub formă de grant din partea Uniunii Europene pentru reabilitarea a 128,3 km ai coridorului feroviar Nord-Sud: Vălcineț-Ocnița-Bălți-Ungheni-Chișinău-Căinari.

4) Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Conectivitate rurală în Moldova”, semnat la 19 iunie 2024. Acordul a fost ratificat prin Legea nr.176/2024 și prevede contractarea unui împrumut de 92,4 mln. euro pentru finanțarea lucrărilor de modernizare a drumurilor

regionale prioritare selectate: Coridorul 5, R13 – Ivanovca-Izvoare-Varnița-Ocolina-M2 cu o lungime de 35 km; Coridorul 8.1 și Coridorul 8.2 – Cornești-Boghenii Noi – Napadeni-M5(G88) cu o lungime de 33 km; Coridorul 24 - R34-Ciobălaccia-Tărtaul-R56-Baimaclia-Enichioi-R37 cu o lungime de 43 km).

5) *Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Conectivitate rurală în Moldova”*, semnat la 19 iunie 2024. Acordul a fost ratificat prin Legea nr.177/2024 și prevede contractarea unui împrumut de 5,6 mln. euro pentru modernizarea și construcția punctelor de frontieră (Leușeni, Giurgiulești și Ungheni) inclusiv construcția/modernizarea drumurilor de acces către punctele de frontieră.

6) *Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind realizarea Proiectului V de reabilitare a drumurilor din Moldova*, semnat la 22 februarie 2024. Acordul a fost ratificat prin Legea nr.53/2024 și prevede contractarea unui împrumut de 150 mln. euro în 2 tranșe, și anume Tranșa 1- în valoare de 90 mln. euro și Tranșa 2- în valoare de 60 mln. euro pentru lansarea lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere a următoarelor sectoare de drumuri: M2, centura orașului Chișinău, sectorul 2 (extindere la 4 benzi de circulație), lungimea estimativă de 7 km; M1, Frontiera cu România – Leușeni – Chișinău – Dubăsari – frontiera cu Ucraina (reabilitare), lungimea estimativă de 85 km.

7) *Acordul-cadru de împrumut dintre Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru Proiectul “Locuințe publice III”, semnat la 19 martie 2024 - Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei*, semnat la 19 martie 2024. Acordul-cadru de împrumut a fost ratificat prin Legea nr.101/2024, și prevede contractarea unui împrumut de 20 mln. euro pentru construcția a 450 de locuințe sociale pentru 1600 beneficiari, reconstrucția căminelor studențești pentru 730 beneficiari și aziluri pentru bătrâni pentru 730 beneficiari.

8) *Acordul de grant dintre Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul proiectului “Locuințe publice III”*, semnat la 26 martie 2024 - Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, semnat la 26 martie 2024. Acordul de grant a fost ratificat prin Legea nr.184/2024 și prevede acordarea unui grant în valoare de 6 mln. euro din cadrul Fondului E5P (Eastern Europe Energy Efficiency and Environment Partnership) și măsuri de eficiență energetică în cadrul Proiectului “Locuințe publice III”.

9) *Planul de acțiuni comun MIDR-UNICEF*, care stabilește direcțiile comune de cooperare pentru reabilitarea/construcția infrastructurii de alimentare cu apă, sanitație și igienă în 125 de școli din țară, semnat la 17 mai 2024. Astfel, Planul prevede acordarea asistenței tehnice și a unui grant în valoare de 3 mln. euro pentru contractarea, implementarea și supravegherea lucrărilor de reabilitare și/sau construcție a infrastructurii în școlile selectate. MIDR va asigura realizarea lucrărilor stabilite în Plan prin intermediul Oficiului Național de Dezvoltare Regională și Locală.

10) *Acordul adițional la Acordul de finanțare pentru realizarea proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”*, semnat la 09 iulie 2024. Acordul prevede alocarea suplimentară de 15 mln. euro, grant, de către Guvernul Germaniei.

11) *Memorandumul de Înțelegere dintre Banca de Dezvoltare KfW, Germania și MIDR, ce stabilește bazele pentru lansarea implementării Proiectului „Programul Deschis pentru Dezvoltare Urbană în Moldova”, Faza I, în anul 2025*, semnat la 13 decembrie 2024. 21

12) *Acordul în formă simplificată dintre Republica Moldova și Organizația Europeană pentru Siguranța Navigației Aeriene EUROCONTROL (cu sediul în Belgia)*, semnat la 20 februarie 2024. Acordul prevede prelungirea duratei Acordului dintre Republica Moldova și

Organizația Europeană pentru Siguranța Navigației Aeriene (EUROCONTROL), referitor la implementarea Fondului de solidaritate voluntară privind managementul traficului aerian european, semnat la 2 mai 2023, care prevede susținerea financiară nerambursabilă pentru domeniul de management al traficului aerian din Ucraina și Republica Moldova, din care pentru țara noastră cu o valoare maximă de 3 mln. de euro.

13) Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind serviciile aeriene, întocmit la Londra, la 22 ianuarie 2024, permite operarea curselor aeriene dintre Republica Moldova și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, facilitând investițiile și furnizarea de servicii aeriene, fără restricții, inclusiv pe piețele interne ale celor două Părți.

14) Decizia nr. 1/2024 a Comitetului Mixt instituit în cadrul Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind transportul rutier de mărfuri, semnat la 22 martie 2024, care prevede prelungirea Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova privind transportul rutier de mărfuri până la 31 decembrie 2025.

15) Înțelegerea întocmită prin schimb de note dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Federale Germania privind cooperarea financiară pentru finanțarea proiectelor „Facilitarea dezvoltării IMM-urilor din Moldova”, „Facilitarea dezvoltării IMM-urilor din Moldova măsuri adiționale”, „Program deschis de dezvoltare urbană din Moldova” și „Program deschis de dezvoltare urbană din Moldova măsuri adiționale”, semnat la 14 februarie 2024. Înțelegerea întocmită prin schimb de note are drept scop accesarea asistenței financiare din partea Guvernului Republicii Federale Germania, menționate în Nota verbală nr.158/2023 din 29 septembrie 2023, în valoare totală de până la 24,7 mln. euro.

Elaborat:
Secția cooperare internațională și asistență externă

Coordonat:
Șef Secție cooperare internațională și asistență externă

Data: august 2025